

Sík Sándor

piarista pap, tanár, költő, író, cserkészvezető

1989. január 20. - 1963. szeptember 28.

1927-től tagja a Magyar Paedagogiai Társaságnak

Sík Sándor (1889-1963) zsidó származású, de katolikus hitre tért szülők gyermekeként jött a világra. Öt évig a pesti piarista gimnáziumba járt és 1903-ban be is lépett a rendbe. 1906 és 1910 között végezte teológiai és egyetemi tanulmányait. Utóbbit magyar, latin és görög szakon. Két meghatározó egyetemi tanára Beöthy Zsolt és Riedl Frigyes irodalomtörténészek voltak, de visszaemlékezéseiben szót ejtett Alexander Bernát filozófusról is. 1910-ben szerezte meg középiskolai tanári diplomáját és doktorátusát is.

Az ezt követő első iskolai tanévben a piaristák váci gimnáziumában tanított, s karácsonykor jelent meg első verseskötete, *Szembe a nappal* címmel, amelyet Kosztolányi is méltatott. A tanév végén szentelték pappá. 1912-ben a budapesti piarista gimnáziumba került tanárnak.

Egy Münchenben vásárolt könyv indította el a cserkészlet felé, s 1912-ben, amikor a Magyar Cserkészszövetség is megalakult, létrehozta a gimnázium cserkészcsapatát. 1921-22-ben ő töltötte be a szövetség elnöki posztját. 1926 júliusában pedig ő volt a magyar cserkészlet első bemutatkozásán jelentő megyeri Nemzetközi Nagytábor parancsnoka. Ennél is nagyobb szabású nemzetközi cserkészeseemény volt 1933 nyarán a gödöllői jamboree, melyet a magyar főcserkészel, Teleki Pállal együtt Sík Sándor vezetett.

Már váci tanár korában az *Élet* című katolikus szépirodalmi és kritikai folyóirat segédszerkesztője, később főmunkatársa. 1919-től egy évtizeden át főszerkesztette a *Zászlónk* című katolikus ifjúsági folyóiratot. Már a tízes évek közepétől írt misztériumot, tragédiát Zrínyiről és mesedramát. Összeállított imádságos és zsoltáros könyvet, s utóbbihoz ő készítette a fordításokat. Verseskötete jelent meg Csend (1924), illetve Sarlós Boldogasszony (1928) címmel.

Irodalmi munkásságát egyre inkább elismerték, 1927-ben pedig tagja lett a Magyar Pedagógiai Társaságnak. 1929-ben jelent meg irodalmi tanulmánya „*Gárdonyi, Prohászka, Ady: lélek és forma a századforduló irodalmában*” címmel. Az említett évben nevezték ki a szegedi egyetemen a II. számú Magyar Irodalomtörténeti Tanszék nyilvános rendes tanárává. Itt is vállalta az egyetemi cserkészcsapat parancsnokságát. Volt hallgatói barátságos, közvetlen, a gondolataival is törődő, a szabad véleménynyilvánítást szorgalmazó tanárként emlékeztek rá. Szűkebb, magánsemináriumi körébe tartozott Baróti Dezső, Ortutay Gyula, Radnóti Miklós és Tolnai Gábor. 1943-ban ő keresztelte katolikussá Radnóti Miklóst és feleségét, Gyarmati Fannit. Sík Sándor főmunkatársa volt az 1931-től megjelenő *Fiatal Magyarság* című hetilapnak, melynek beszédes alcíme 1936-ig A magyar cserkész férfiak folyóirata volt. 1944-ig tartó szegedi egyetemi tanárságának ideje írói és tudományos szempontból is egyaránt eredményes volt. István király című tragédiáját 1933-ban a Nemzeti Színház, *Mennyei dal* című oratóriumát 1935-ben a Magyar Színház, *Égig érő torony* című színművét 1943-ban

a Szegedi Színház mutatta be. Himnuszok könyve címmel 1943-ban együtt tette közzé a keresztény himnuszok remekeit latinul és saját fordításában magyarul. Irodalomtörténeti tanulmánya *Pázmány az ember és az író* 1939-ban, a *Zrínyi Miklós* 1940-ben jelent meg. 1941-ben kiadták költeményeinek második összefoglaló gyűjteményét. Háromkötetes Esztétikája 1942-ben látott napvilágot.

1945 tavaszán az Országos Köznevelési Tanács ügyvezető alelnökévé nevezték ki, így otthagyta szegedi katedráját és Budapestre költözött. Tisztségéről 1947-ben viszont lemondott, mert nem tudta elfogadni a vallástanítás fakultatívva tételét. Lemondása előtt sikereket is elkönnyvelhetett magának, az MTA levelező tagjává választották és kinevezték a *Vigilia* felelős szerkesztőjévé 1946-ban. A folyóirat élén állt egészen haláláig, igaz, hogy később főszerkesztőként.

1947-ben egyházi pályafutásának csúcsára jutott, amikor kinevezték a magyar rendtartomány főnökévé. Ezt a tisztséget ugyancsak elhunytáig viselte. 1961-es aranymiséjére Kodály Zoltán vegyeskari kórusművet írt Sík Sándor *Te Deum* című versére. Két verseskötete jelent még meg. 1959-ben *Őszi fecske* címmel válogatás költői munkásságából, valamint már posztumusz verseskötete, *Áldás* címmel 1963 karácsonyán.

Pedagógiai munkáiból:

Magyar cserkészvezetők könyve, Bp., 1922, 1925, 1934–1936

A szeretet pedagógiája. Válogatott írások, Bp. Vigilia, 1996.

Források: Hudra Árpád: Sík Sándor az abszolút pedagógus. In uő. szerk. 2021. Abszolút pedagógusok, Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest

Kamarás István: Sík Sándor kegyes pedagógiája. In. Fábry Béla, Trencsényi László szerk. 2019. Keresztény kultúra és közössépedagógia, Magyar Pedagógiai Társaság, Budapest

Mészáros István, *Sík Sándor, a pedagógus*, Bp., 1992, OPKM, Budapest